

Beredskabsplan til forebyggelse, opsporing og håndtering af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme blandt børn, unge og deres familier

Er du bekymret for, at en person er involveret i ekstremisme:

I tilfælde af akutte bekymringer eller situationer, hvor borgeres sikkerhed er i fare, skal der tages direkte kontakt til politiet på 112.

For øvrige henvendelser kontakt Horsens Kommune på ekstremisme@horsens.dk

Derudover kan den nationale hotline kontaktes på: 4174 9090. Åben dagligt kl. 08:00-22:00.

Er du bekymret for et barn/en ung er udsat for æresrelaterede konflikter eller negativ social kontrol:

I tilfælde af bekymring for et barn eller en ung skal du underrette Horsens Kommune.

Skole og dagtilbud kan underrette Familie og Forebyggelse skriftligt på [dette link](#).
(Dialogbaseret underretningsskema)

Øvrige samarbejdspartnere kan du underrette via kommunens hjemmeside på [dette link](#).

Udenfor kommunens åbningstid skal man kontakte Sydøstjyllands Politi, hvis der opstår en akut bekymring om overgreb eller andet uopsætteligt. Politiet kontaktes på tlf.: 114. Politiet kontakter herefter rådighedsvagten i Børn og Forebyggelse/Ungdomscentret.

Rådgivning og sparring:

Etnisk Familieteam i Børn og Forebyggelse har en særlig viden om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme. Teamet kan kontaktes og står til rådighed for sparring og vidensdeling.

Etnisk Familieteam kan kontaktes på tlf. 76 29 34 00 eller på mail:

negativsocialkontrol@horsens.dk

Formål

Beredskabsplanen skal beskrive hvordan Horsens Kommune forebygger, opsporer og håndterer negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme. Beredskabsplanen skal beskrive procedurer for, hvordan fagpersoner skal handle og håndtere sagerne.

Beredskabsplanen:

- Særligt om Negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter – Side 4
- Særligt om Ekstremisme – Side 6

Beredskabsplanens målgruppe

Målgruppen for beredskabsplanen er ansatte indenfor Horsens Kommune samt kommunens samarbejdspartnere. Relevante samarbejdspartnere kan fx være politi, sundhedsvæsen, krisecentre, psykiatrien m.fl. Beredskabsplanen henvender sig til disse medarbejdergrupper da de i deres arbejde med børn, unge og voksne kan støde på sager, hvor der er bekymring for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme.

Beredskabsplanen har til formål at gøre det lettere for fagpersoner at handle i konkrete sager, hvor der er bekymring for at en borger er udsat for negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter eller at borgeren er radikaliseret.

Forebyggelse af negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme

Horsens Kommune skal fremme trivsel, udvikling og et aktivt medborgerskab med henblik på at forebygge udvikling af risikoadfærd.

For at forebygge udvikling af risikoadfærd der kan føre til ekstremisme er det vigtigt at ruste børn og unge med demokratiske, kritiske og sociale kompetencer.

Forebyggelse af risikoadfærd finder blandt andet sted i dagtilbud, skoler og på ungdomsuddannelser, men også i familien og blandt andre civilsamfundsaktører som foreninger og klubber.

Forebyggelse er en del af kerneopgaven på dagtilbudsområdet. Ifølge dagtilbudsloven skal dagtilbud fremme børns trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem trygge og pædagogiske læringsmiljøer, hvor legen er grundlæggende, og hvor der tages udgangspunkt i et børneperspektiv. Desuden skal dagtilbud give børn medbestemmelse, medansvar og forståelse for og oplevelse med demokrati. Dagtilbud skal som led heri bidrage til at udvikle børns selvstændighed, evner til at indgå i forpligtende fællesskaber og samhørighed med og integration i det danske samfund.

I folkeskolen er der et fokus på at styrke elevernes kritiske kompetencer og demokratiske beredskab fx gennem, at:

- Menneskerettigheder er skrevet ind i de forpligtende mål for samfundsfag og det obligatoriske emne sundheds- og seksualundervisning.
- I de forpligtende mål for dansk og historie er et styrket fokus på kritisk anvendelse af kilder, herunder digitale kilder, samt i dansk yderligere styrket fokus på tilegnelse af kommunikationskritiske kompetencer.

Etnisk Familieteam i Børn og Forebyggelse har en særlig viden om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme. Teamet kan kontaktes og står til rådighed for sparring og vidensdeling for alle grene af kommunen, hvor der er behov for at inddrage teamet til afklaring af om der er tale om negativ social kontrol, æresrelaterede konflikter og ekstremisme samt handleretning.

Etnisk Familieteam kan kontaktes på tlf. 76 29 34 00 eller på mail: negativsocialkontrol@horsens.dk

Negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

Negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

Negativ social kontrol omhandler handlinger, styring, kontrol eller sanktioner, der i væsentlig grad hæmmer eller begrænser den enkeltes livsudfoldelse, adfærd, valg og rettigheder. Det kan f.eks. være kontrol eller restriktioner i forhold til livsstil, fritidsaktiviteter, sociale relationer, valg af ægtefælle eller retten til at bestemme over sin egen krop.

Negativ social kontrol forstås som et instrument i en konflikt, der har ære som motiv. Det kan få konsekvenser for den enkelte i form af f.eks. manglende frihed og lighed samt deltagelse i skole- og fritidsaktiviteter. Negativ social kontrol udøves primært af familien men også blandt de unge selv. Den unge kan dermed komme i en dobbeltposition som værende udsat for negativ social kontrol og udøve den. Negativ social kontrol opleves ofte i relation til æresrelaterede konflikter.

Ved en *æresrelateret konflikt* forstås en konflikt, som knytter sig til opfattelsen i en familie af, at et familiemedlem har krænket familiens ære. Kontrollen er således møntet på at opretholde storfamiliens status og defineres som negativ når den skaber mistrivsel. Negative social kontrol er altså en metode til opretholdelse af familiens ære som i væsentlig grad suspenderer den enkeltes ret til selv- og medbestemmelse over eget liv.

Bekymrende tegn på negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter

Der er en række opmærksomhedspunkter, som kan være tegn på, at et barn eller en ung er udsat for negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter. Opmærksomhedspunkterne er ikke en tjekliste men alene et hjælperedskab.

Negativ social kontrol kan vise sig ved følgende:

- Ikke selvbestemmelse over egen seksualitet
- Må ikke selv vælge venner og omgangskreds samt kæreste/partner
- Kan ikke frit vælge fritidsaktiviteter
- Kan ikke vælge samme påklædning som jævnaldrende
- Kan ikke vælge om hun vil bære tørklæde
- Kan ikke frit vælge uddannelse og arbejde
- Brug af telefon, computer, sociale medier m.v. overvåges
- Adfærdsbegrænsning f.eks. krav om bestemt påklædning eller forbud om ikke at gå andre steder hen end i skole
- Søskende opfordres eller tvinges til at holde øje med hinandens adfærd
- Følelsesmæssigt pres fra f.eks. forældre, der pålægger barnet/den unge skyld, skam og ansvar for familiens ære.
- Overvågning af brug af dankort
- Manglende adgang til eget sundhedskort/ adgang til Sundhedsvæsenet
- Manglende adgang til egne dokumenter

Underretninger

Hvis fagpersoner bliver bekymrede for et barn eller en ungs trivsel, har man en pligt til at underrette kommunen.

En underretning skal indeholde en beskrivelse af den konkrete bekymring for barnet/den unge. Man skal være opmærksom på, at pligten til at underrette også kan være på baggrund af noget andre fortæller om barnet/den unge.

Når underretningen omhandler negativ social kontrol eller æresrelaterede konflikter skal kommunen tale med barnet/den unge og foretage en risikovurdering, *inden* forældrene og netværk inddrages. Forældrene må derfor ikke orienteres om underretningen af fagpersonen der underretter.

Når Børn og Forebyggelse/Ungdomscentret modtager en underretning, skal den vurderes indenfor 24 timer fra modtagelse af underretningen om barnets/den unges sundhed og udvikling er i fare. Der foretages altid en vurdering af, om underretningen giver anledning til en politianmeldelse. Kommunen screener sagen og er der tale om negativ social kontrol og æresrelaterede konflikter, har kommunen pligt til at tale med barnet og foretage en risikovurdering, inden barnets eller den unges forældre og netværk inddrages i sagen.

Risikovurderingen skal afklare om barnet er i risiko for:

- Vold
- Drabsforsøg
- Tvangsægteskab
- Frihedsberøvelse
- Bortførelse
- Genopdragelsesrejse

Viser risikovurderingen at barnet/den unges sikkerhed er fare, vil der være behov for en akut handling for at sikre barnet/den unge. Det kan være nødvendigt at skærme barnet/den unge fra familie og netværk, fx ved at anbringe barnet/den unge udenfor hjemmet.

Etnisk Familieteam har særlig faglig viden om det æresrelaterede område. Myndighedsrådgivere og familiebehandlere er certificerede i risikovurderingsværktøjet *Patriark*. Familiebehandlerne i teamet er uddannet til at varetage familiebehandlingsindsatser i sager om negativ social kontrol, hvor dette skønnes hensigtsmæssigt efter sikkerhedsvurderingen.

Der er nedsat en tværfaglig arbejdsgruppe med fokus på æresrelaterede konflikter og negativ social kontrol. Arbejdsgruppen mødes halvårligt med repræsentanter fra Jobcentret, Ungdomscentret, Bo Trivsel samt Etnisk Familieteam.

Ekstremisme

Kommunens tilgang til forebyggelse, opsporing og håndtering af ekstremisme

Horsens Kommunes tilgang følger den nationale, der tager udgangspunkt i, at ekstremisme har mange forskellige negative konsekvenser. Ikke alene kan ekstremisme forårsage terrorhandlinger, vold, trusler, hærværk og andre hadmotiverede forbrydelser; ekstremisme kan også skade menneskers sociale trivsel og demokratiske dannelse. Derfor er der flere forskellige lovgivninger, som forpligter myndighederne og begrunder en forebyggende indsats:

- Straffeloven og anden lovgivning på justitsområdet skal hindre terror og andre ulovlige handlinger.
- Den sociale lovgivning skal sikre borgernes trivsel, udvikling og selvstændighed.
- Skole- og uddannelseslovgivning skal sikre trygge undervisningsmiljøer og dannelse af eleverne til et samfund med frihed og folkestyre.

Disse forskellige lovgivninger og begrundelser for at forebygge indebærer et bredt tværsektorielt samarbejde mellem forskellige myndigheder, både på lokalt, regionalt og nationalt plan.

Ansvar og opfølgning

I Horsens Kommune varetager udvalgte nøglepersoner fra børn-, unge- og voksenområdet, herunder SSP, Etnisk Familieteam samt Beskæftigelsesområdet det lokale beredskab. Nøglepersonerne repræsenterer kommunen i det lokale infocenter samarbejde samt deltager i nationale sammenhænge. Beredskabsplanen revideres minimum hver fjerde år.

Definitioner og bekymringstegn

Ekstremisme betyder at en person vokser op i og/eller socialiseres til et bestemt verdensbillede, manglende empati over for bestemte grupper, eller eventuelt at udøve vold eller anden kriminalitet for at leve op til familiens eller gruppens ønsker.

Ekstremisme er ofte karakteriseret ved manglende respekt for andre menneskers frihed og rettigheder, manglende respekt for institutioner og beslutningsprocesser i det repræsentative demokrati. Ligeledes er ekstremisme karakteriseret ved forenklede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende. Der ses ofte en lukkethed omkring miljøet eller gruppen, som skaber et stadigt mere udtalt modsætningsforhold mellem »os« og »dem«. Ekstremisme er et fænomen under løbende forandring. Det kommer bl.a. til udtryk ved, at emner som migration, globalisering, væbnede konflikter, klima, biodiversitet, dyreadfærd, kønsidentiteter mv. behandles på nye måder eller tages op i nye sammenhænge, hvor man – implicit eller eksplicit – søger at legitimere vold og andre kriminelle handlinger.

Ekstremisme i Danmark ses oftest som ekstrem islamisme, højreekstremisme og venstreekstremisme.

Radikalisering: *Radikalisering betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer sine handlinger efter ekstremistisk ideologi.*

Bekymrende tegn på ekstremisme

Der er en række opmærksomhedspunkter, som kan være tegn på, at en person er involveret i ekstremisme eller er på vej til at blive det. Når en række adfærdændringer og bekymrende tegn optræder på samme tid, kan der være grund til at reagere på det, så bekymringen kan blive undersøgt nærmere.

Opmærksomhedspunkterne er derfor ikke en tjekliste, men alene et hjælperedskab.

Opmærksomhedspunkter:

- Udviser voldsparathed, fx ved at være involveret i voldshandlinger eller voldelige sammenstød.
- Viser interesse for at rejse til udlandet og deltage i konflikter eller træningsaktiviteter, hvor ekstreme grupper er involveret.
- Opsøger hjemmesider, litteratur eller film med ekstremistiske eller voldslegitimerende budskaber.
- Truer, chikanerer eller udøver socialt pres over for andre.
- Er involveret i begivenheder med hadefulde eller voldslegitimerende budskaber.
- Udbreder voldslegitimerende budskaber, fx via sociale medier.
- Viser stor optagethed af en ekstremistisk sag eller en person med ekstremistiske holdninger.
- Udtrykker foragt for og intolerance over for andres holdninger.
- Har en prædikende og moraliserende adfærd.
- Udviser tilknytning til ekstreme budskaber ved fx at bære totalitære symboler.
- Færdes i miljøer med let adgang til våben.
- Har social omgang med personer eller grupper, som har ekstreme holdninger.
- Isolerer sig og tager afstand fra familie og hidtidige venskaber

Organisering

I Horsens kommune er indsatsen organiseret med fokus på det tværgående samarbejde for at sikre en velkoordineret opsporing og håndtering af bekymringer. Udvalgte nøglepersoner fra børn-, unge- og voksenområdet, herunder SSP, Etnisk Familieteam samt Beskæftigelsesområdet koordinerer og samarbejder om kommunens indsats. Der er i organisationen lagt vægt på at sikre en bred faglig repræsentation herunder, at både myndighed og udfører er repræsenteret.

Infohus-samarbejdet

Horsens kommune er en del af infohus-samarbejdet, som er et kriminalpræventivt samarbejdsforum mellem Horsens kommune og Sydøstjyllands politi, samt andre relevante myndigheder.

Infohusenes primære opgave er at analysere og vurdere konkrete bekymringer og samtidig at være et forum, hvor myndighederne kan dele viden om lokale udfordringer og tendenser. De involverede repræsentanter opererer i henhold til gældende lovgivning inden for eget myndighedsområde. Infohusene er organiseret i to strukturer, *infohus kommune* og *infohus netværk*.

Infohus netværk

Infohus netværk er et tværsektorielt mødeforum for infohustovholdere fra politi, kommuner, kriminalforsorgen samt repræsentanter fra andre myndigheder inden for hver af de 12 politikredse.

På møderne drøfter myndighederne udfordringer og tendenser, deler viden om metoder og evt. deler erfaringer med håndtering af bekymringer i anonymiseret form.

Horsens kommune deltager i disse netværksmøder, som afholdes af Sydøstjyllands politi, sammen med de andre kommuner i politikredsen, kriminalforsorgen samt nationale myndigheder.

[Samarbejdsmodel for infohuse og vejledning om udveksling af personoplysninger — stopekstremisme.dk](https://www.stopekstremisme.dk)

Infohus Horsens

Det overordnede formål med infohus kommune er at skabe et lokalt myndighedskoordinerende samarbejde, hvor kompetencer samles til en systematisk, koordineret og kvalificeret analyse og vurdering af bekymringer for ekstremisme. De centrale aktører i infohus kommune er infohustovholderen fra politikredsen og infohustovholderen fra kommunen.

Infohus Horsens kommune består af en repræsentant fra SSP, en fra beskæftigelsesområdet, en fra børn- og unge området samt to fra Sydøstjyllands politi. Den kommunale tovholderfunktion er forankret i beskæftigelsesområdet.

Der afholdes faste møder i infohus samarbejdet hver anden måned samt indkaldes ad hoc i tilfælde af nye bekymringshenvendelser. Ved aktuelle sager planlægges møderække med opfølgning på iværksatte indsatser.

Der indkaldes relevante parter i forbindelse med møder om konkrete sager f.eks. politi, sundhedsvæsen, krisecentre, psykiatrien, mentorer m.fl.

De respektive myndigheder forvalter og iværksætter selv foranstaltninger og tiltag i henhold til gældende lovgivning.

I Horsens kommune er der etableret et korps af særligt uddannede mentorer og forældrecoaches, der alle er uddannede ved Center for Dokumentation og indsats mod Ekstremisme (CDE). De er særligt uddannet til at arbejde med personer, hvor der er en bekymring i relation til ekstremisme. Korpsset består af medarbejdere fra forskellige myndighedsområder i Horsens kommune.

Henvendelser

Henvendelser fra borgere og fagprofessionelle vedrørende bekymringer for radikaliserings og ekstremisme spænder bredt fra individer, der mistrives, til personer, der potentielt udgør en sikkerhedsrisiko.

Eksempler på forskellige udfordringer er blandt andet erfaringer og sager med personer, som rejser til konfliktområder, personer, der radikaliseres under afsoning og bekymringer for borgere med psykiatriske diagnoser. Af andre udfordringer kan nævnes bekymringer for voldsparathed og tilknytning til kriminelle miljøer, traumatisering, udsathed og marginalisering. Radikaliserings, rekruttering og deling af ekstremistisk materiale online har ligeledes været genstand for opmærksomhed i infohusene de seneste år.

Kommune og politi modtager løbende henvendelser, hvoraf nogle har en karakter, som falder inden for infohusenes arbejdsområde. Det er risikoen for kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv, der definerer, hvorvidt en bekymring er relevant at arbejde videre med i regi af infohuset.

Hvis der er børn/unge under 18 år i hjemmet, hvor der i familien er bekymring for radikaliserings og ekstremisme, skal der laves en underretning til Børn og Forebyggelse/Ungdomscentret. Ligeledes skal der laves en underretning hvis der er bekymring for at barnet/den unge er radikaliseret.

Procedure for modtagelse og håndtering af bekymring vedr. ekstremisme

Politikredsens og kommunens infohustovholdere vurderer som udgangspunkt i fællesskab, om en bekymring falder inden for infohusenes arbejdsområde om at forebygge kriminelle handlinger med ekstremistisk motiv.

Politiets infohustovholder har det overordnede koordinerende ansvar for samarbejdet og undersøger indledningsvist, om der er kriminelle eller akutte sikkerhedsforhold til stede i bekymringen, og om der er noget til hinder for, at en bekymring kan behandles i infohus kommune. Hvis politiet vurderer, at sagen ikke skal behandles i infohus kommune, kan andre myndigheder fortsat være forpligtet til at iværksætte

konkrete foranstaltninger i henhold til gældende lovgivning. Politiet vil til enhver tid stå til rådighed for andre myndigheder med henblik på rådgivning om relevante sikkerhedsmæssige forhold.

Kommunens infohustovholder kan gives mandat til at inddrage repræsentanter fra relevante forvaltninger i kommunen.

I Horsens kommune kan alle borgere og fagfolk henvende sig med en bekymring. Henvendelse kan ske via den kommunale mailadresse til forebyggelse af ekstremisme. (ekstremisme@horsens.dk)

Håndtering af henvendelser

- Alle nye henvendelser deles med infohusets medlemmer ved modtagelsen, ofte via sikkermail.
- Mulighed for hurtig fælles vurdering af sagens bekymringsgrad.
- Der aftales relevant procedure og mulig håndtering af henvendelsen.
- I tilfælde af hurtigt behov for anvendelse af vurderingsværktøjet mødes infohuset hurtigst muligt.
- Vurderingsværktøjet anvendes til vurdering af alle sager, der tages ind i infohus regi.
- Vurderingerne danner grundlag for hvilke indsatser der iværksættes og efterfølgende opfølgninger.
- Der foretages genvurderinger i forbindelse med indsatser, der afsluttes.
- Sagen afsluttes i infohuset, når der ikke længere vurderes bekymring om ekstremisme.

Indsatser

Der kan være tale om tre forskellige typer af indsatser:

- Rettet mod borger
- Rettet mod borgers omgivelser
- Rettet mod fagprofessionelle

Infohuset vurderer hvilke indsatser der er behov for, i de enkelte sager og følger udviklingen løbende. Se billede nedenfor.

